Συστάσεις για τον αντιγριπικό εμβολιασμό και τα αντιιικά φάρμακα για την εποχική γρίπη (Περίοδος 2025-2026)

Αντιγριπικός εμβολιασμός

- 30-50% των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας νοσούν κάθε χρόνο από γρίπη, κυρίως λόγω συγχρωτισμού και συνεπώς μεγάλης έκθεσης στον ιό στο περιβάλλον του βρεφονηπιακού σταθμού και του σχολείου αντίστοιχα.
- Το αποτελεσματικότερο μέτρο πρόληψης της εποχικής γρίπης αποτελεί ο αντιγριπικός εμβολιασμός.
- Σύμφωνα με το ισχύον Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών (1) ο αντιγριπικός εμβολιασμός στη χώρα μας συστήνεται σε υγιή βρέφη και παιδιά ηλικίας 6 μηνών ως 5 ετών και σε παιδιά και εφήβους ηλικίας 5 ετών και άνω που παρουσιάζουν έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω επιβαρυντικούς παράγοντες ή χρόνια νοσήματα:
  - Άσθμα ή άλλες χρόνιες πνευμονοπάθειες
  - Δείκτη Μάζας Σώματος (ΔΜΣ) ≥95η ΕΘ
  - Καρδιακή νόσο με σοβαρή αιμοδυναμική διαταραχή
  - Ανοσοκαταστολή (κληρονομική ή επίκτητη)
  - Σακχαρώδη διαβήτη ή άλλο χρόνιο μεταβολικό νόσημα
  - Μεταμόσχευση οργάνων και μεταμόσχευση μυελού των οστών
  - Δρεπανοκυτταρική αναιμία (και άλλες αιμοσφαιρινοπάθειες)
  - Χρόνια νεφροπάθεια
  - Χρόνιες παθήσεις ήπατος
  - Νευρολογικά ή νευρομυϊκά νοσήματα ή σύνδρομο Down
  - Παίρνουν ασπιρίνη μακροχρόνια (π.χ. νόσος Kawasaki, ρευματοειδή αρθρίτιδα και άλλα) για τον πιθανό ο κίνδυνο εμφάνισης συνδρόμου Reye μετά από γρίπη
  - Βρίσκονται σε στενή επαφή με βρέφη μικρότερα των 6 μηνών ή διαβιούν με άτομα με υποκείμενο νόσημα, που αυξάνει τον κίνδυνο επιπλοκών της γρίπης
  - Είναι εσωτερικοί σπουδαστές ή διαβιούν σε ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή καταστήματα κράτησης

- Το εμβόλιο γρίπης είναι καλό να συστήνεται σε όλα τα παιδιά για ατομική και συλλογική προστασία.

- Ο αντιγριπικός εμβολιασμός περιλαμβάνει 1 δόση του εμβολίου ετησίως.
  Βρέφη και παιδιά ηλικίας <9 ετών τα οποία εμβολιάζονται για πρώτη φορά ή εκείνα < 9 ετών που στο παρελθόν είχαν λάβει μόνο 1 δόση εμβολίου γρίπης χρειάζονται 2 δόσεις αντιγριπικού εμβολίου με μεσοδιάστημα τουλάχιστον 28 ημερών. Σε βρέφη και παιδιά ηλικίας >6 μηνών χορηγείται 0,5 ml (ολόκληρη η δόση), σύμφωνα με τις οδηγίες από επίσημους Ευρωπαϊκούς ή άλλους φορείς φαρμάκων (EMA, FDA, κ.α.).

Στον πίνακα 1 αναφέρονται τα διαθέσιμα εμβόλια για τον αντιγριπικό εμβολιασμό παιδιών ηλικίας >6 μηνών (2025-2026).

Πίνακας 1 – Διαθέσιμα Αντιγριπικά Εμβόλια (2025-2026)

Σκεύασμα, εμπορική ονομασία	Κατηγορία*	Αντιγόνο- σύσταση	Ηλικία
Vaxigrip TIV (Sanofi Pasteur)	TIVe	15 mcg από κάθε αντιγόνο	από 6 μηνών
Influvac – sub Unit (Viatris)	TIVe	15 mcg από κάθε αντιγόνο	από 6 μηνών
Flucelvax (Sequirus)	TIVc	15 mcg από κάθε αντιγόνο	από 6 μηνών
Fluenz (AstraZeneca)	LAIV (τριδύναμο)	107.0±0.5 FFU	παιδιά ηλικίας 2-5 ετών

*TIVe: Τριδύναμο αδρανοποιημένο συμβατικό εμβόλιο παρασκευαζόμενο με επώαση σε ωά ορνίθων,
*TIVc: Τριδύναμο αδρανοποιημένο εμβόλιο παρασκευαζόμενο σε κυτταροκαλλιέργειες,
*LAIV: περιλαμβάνει ζώντες εξασθενημένους ιούς, χορηγείται ως νεφέλωμα σε κάθε ρουθούνι

- Τα εμβόλια Vaxigrip και Influvac είναι τριδύναμα αδρανοποιημένα εμβόλια γρίπης που παρασκευάζονται σε αυγά όρνιθας
- Το εμβόλιο Flucelvax είναι τριδύναμο αδρανοποιημένο εμβόλιο που παρασκευάζεται σε κυτταροκαλλιέργειες. Μπορεί να χορηγηθεί με ασφάλεια σε άτομα ηλικίας ≥6 μηνών και σε παιδιά που εμφανίζουν σοβαρή αλλεργία στο αυγό (αναφυλαξία).
- Στη χώρα μας από φέτος κυκλοφορεί το εισπνεόμενο εμβόλιο έναντι της γρίπης που περιλαμβάνει ζώντες εξασθενημένους ιούς (Fluenz) και μπορεί να χορηγείται στα παιδιά ηλικίας 2-5 ετών. Η χορήγηση του αντενδείκνυται σε παιδιά που έχουν εμφανίσει υποτροπιάζοντα επεισόδια συριγμού τους τελευταίους 12 μήνες ή ιστορικό βρογχικού άσθματος, σε εκείνα με ανοσοκαταστολή (κληρονομική ή επίκτητη) ή σε παιδιά που λαμβάνουν μακροχρόνια αγωγή με ασπιρίνη. Το εμβόλιο έχει ικανοποιητικό προφίλ ασφάλειας, αλλά λόγω των εξασθενημένων ιών που περιέχει σε παιδιά 2-5 ετών που διαβιούν με άτομα με σοβαρή ανοσοκαταστολή συνιστάται ο εμβολιασμός με το αδρανοποιημένο αντιγριπικό εμβόλιο. Όμως αν εμβολιαστούν με το ζων εξασθενημένο και προκειμένου να αποφευχθεί ο θεωρητικός κίνδυνος μετάδοσης του ιού του εμβολίου, συνιστάται να αποφύγουν την επαφή με το ευάλωτο άτομο για χρονικό διάστημα 7 ημερών. Σημειώνεται ότι, όπως ισχύει για όλα τα εμβόλια, δεν θα πρέπει να χορηγείται σε παιδιά με γνωστή αναφυλαξία σε συστατικό του εμβολίου. Η χορήγηση του εμβολίου αυτού φαίνεται ότι θα συμβάλλει στην καλύτερη συμμόρφωση στα παιδιά. Σε περίπτωση έλλειψης της δεύτερης δόσης ο εμβολιασμός μπορεί να ολοκληρωθεί με το αδρανοποιημένο ενέσιμο αντιγριπικό εμβόλιο. Είναι εύκολο στη χρήση αφού χορηγείται ως νεφέλωμα 0,1ml σε κάθε ρουθούνι και επιτυγχάνει καλύτερη συμμόρφωση στα παιδιά.

Αντιιικά φάρμακα

Τα αντιιικά φάρμακα εφόσον χορηγηθούν εγκαίρως, μπορεί να προλάβουν επιπλοκές της γρίπης, αλλά δεν υποκαθιστούν τον αντιγριπικό εμβολιασμό. Συχνά η λοίμωξη με γρίπη μπορεί να συνυπάρχει με λοίμωξη από βακτήρια όπως ο στρεπτόκοκκος πνευμονίας ή ο πυογόνος στρεπτόκοκκος και να έχει σοβαρότερη κλινική προβολή, επιπλοκές ή/και θάνατο.

Σε παιδιά με θετική ταχεία δοκιμασία ανίχνευσης αντιγόνου γρίπης συνιστάται εξέταση του παιδιού από παιδίατρο για εκτίμηση της γενικής κατάστασης του παιδιού και την αναγκαιότητα χορήγησης αντιιικης ή/και αντιμικροβιακής αγωγής.

Σε παιδιά θετικά για γρίπη που έχουν εξεταστεί από παιδίατρο, μπορεί να χορηγείται αντιιική αγωγή με οσελταμιβίρη. Επιπλέον, χορήγηση οσελταμιβίρης συνιστάται σε παιδιά με υποκείμενα νοσήματα και παράγοντες κινδύνου για σοβαρή νόσηση, ανεξαρτήτως ιστορικού εμβολιασμού (βλέπε ομάδες αυξημένου κινδύνου για εμβολιασμό). Η οσελταμιβίρη είναι το προτιμώμενο αντιιικό φάρμακο για ασθενείς με γρίπη τύπου Α και Β λόγω της εμπειρίας από τη χρήση της στα παιδιά.

Στον πίνακα 2 αναφέρονται οι συνιστώμενες δόσεις του φαρμάκου. Η οσελταμιβίρη συνιστάται να χορηγείται σε παιδιά με θετικό διαγνωστικό έλεγχο για γρίπη εντός 48 ωρών από την έναρξη των συμπτωμάτων. Σε παιδιά με παράγοντες κινδύνου για σοβαρή νόσηση ή επιπλεγμένη γρίπη μπορεί να χορηγηθεί και μετά τις 48 ώρες από την έναρξη των συμπτωμάτων, με μειωμένη ενδεχομένως αποτελεσματικότητα. Σε ανοσοκατεσταλμένα παιδιά η συνιστώμενη διάρκεια θεραπείας είναι 10 ημέρες.

Αναλυτικότερα η χορήγηση οσελταμιβίρης για θεραπεία προτείνεται σε παιδιά:

1. που νοσηλεύονται με επιβεβαιωμένη γρίπη
2. με σοβαρή, επιπλεγμένη ή προοδευτικά εξελισσόμενη νόσο ανεξάρτητα από το περιβάλλον υγειονομικής περίθαλψης (δηλαδή τόσο στο νοσοκομείο όσο και στην κοινότητα)
3. ομάδων υψηλού κινδύνου με επιβεβαιωμένη γρίπη οποιασδήποτε βαρύτητας, ανεξάρτητα από το περιβάλλον υγειονομικής περίθαλψης (δηλαδή τόσο στο νοσοκομείο όσο και στην κοινότητα)
4. με επιβεβαιωμένη γρίπη με αδέρφια ή άτομα στο οικιακό περιβάλλον μικρότερα των 6 μηνών ή με υψηλό κίνδυνο για επιπλοκές γρίπης
5. με επιβεβαιωμένη γρίπη χωρίς παράγοντες κίνδυνου για επιπλοκές γρίπης, εάν η θεραπεία μπορεί να ξεκινήσει εντός 48 ωρών από την έναρξη της λοίμωξης, αφού συζητηθούν τα οφέλη και οι παρενέργειες με τους γονείς/κηδεμόνες

Οι συχνότερες αναφερόμενες ανεπιθύμητες ενέργειες της οσελταμιβίρης είναι ναυτία, εμετός, κοιλιακό άλγος, διάρροια. Σπανιότερα αίσθημα κόπωσης, ζάλης ενώ πολύ σπάνια έχουν καταγραφεί νευροψυχιατρικές εκδηλώσεις. Για μείωση των γαστρεντερικών συμπτωμάτων συνιστάται να δίνεται με φαγητό. Εάν δεν υπάρχει διαθέσιμο σιρόπι μπορεί να παρασκευαστεί από το φαρμακοποιό ή η σκόνη από τις κάψουλες να αναμειχθεί με μικρή ποσότητα γλυκού υγρού ή τροφής.

Χορήγηση οσελταμιβίρης για χημειοπροφύλαξη σε παιδιά μετά από έκθεση

Η χημειοπροφύλαξη μετά από έκθεση μπορεί να χορηγηθεί μετά από γνωστή έκθεση στη γρίπη σε παιδιά ή ενήλικες στις εξής περιπτώσεις:

- Οποιοδήποτε παιδί υψηλού κινδύνου για επιπλοκές γρίπης, εάν:
  - Δεν μπορεί να λάβει το εμβόλιο της γρίπης.
  - Δεν έχει ακόμη εμβολιαστεί για τη γρίπη αυτή την περίοδο.
  - Έλαβε το εμβόλιο της γρίπης τις τελευταίες 2 εβδομάδες ή ενδέχεται να μην έχει αναπτύξει επαρκή ανοσολογική απάντηση λόγω ανοσοκαταστολής.
  - Τα στελέχη του ιού της γρίπης που κυκλοφορούν στην κοινότητα δεν έχουν καλή αντιστοιχία με εκείνα του εποχικού εμβολίου γρίπης.

- Οποιοδήποτε μη εμβολιασμένο παιδί που έχει μέλος οικογένειας ή στενή επαφή υψηλού κινδύνου για επιπλοκές γρίπης

Η χημειοπροφύλαξη μετά από έκθεση μπορεί να χορηγηθεί σε εκτεθειμένα μέλη της οικογένειας ή στενές επαφές παιδιών υψηλού κινδύνου για επιπλοκές γρίπης.

Στον πίνακα 2 παρουσιάζεται η συνιστώμενη δοσολογία της οσελταμιβίρης για θεραπεία ή χημειοπροφύλαξη ανάλογα με την ηλικία του παιδιού.

Πίνακας 2: Δοσολογία οσελταμιβίρης ανάλογα με βάρος και ηλικία

	Θεραπεία	Διάρκεια σε ημέρες	Χημειοπροφύλαξη	Διάρκεια σε ημέρες από τελευταία έκθεση
Βρέφη <12μηνών				
Τελειόμηνα βρέφη 0 -8μηνών	3mg/kg/δόση δύο φορές ημερησίως	5	3mg/kg/δόση μία φορά ημερησίως	7
Βρέφη 9-12μηνών	3.5mg/kg/δόση δύο φορές ημερησίως	5	3.5mg/kg/δόση μία φορά ημερησίως	7
Βρέφη >12 μηνών				
<15 kg	30 mg δύο φορές ημερησίως	5	30 mg μία φορά ημερησίως	7
>15 kg έως 23 kg	45 mg δύο φορές ημερησίως	5	45mg μία φορά ημερησίως	7
>23 kg έως 40 kg	60 mg δύο φορές ημερησίως	5	60mg μία φορά ημερησίως	7
>40kg	75 mg δύο φορές ημερησίως	5	75mg μία φορά ημερησίως	7
Πρόωρα βρέφη				
Πρόωρα βρέφη <38εβδομάδων (χρονολογική ηλικία)	1mg/kg/δόση δύο φορές ημερησίως	5	Δεν υπάρχουν επαρκή επιστημονικά δεδομένα για συστάσεις	
Πρόωρα βρέφη 38-40 εβδομάδων (χρονολογική ηλικία)	1.5 mg/kg/δόση δύο φορές ημερησίως	5	Δεν υπάρχουν επαρκή επιστημονικά δεδομένα για συστάσεις	
Πρόωρα βρέφη >40 εβδομάδων (χρονολογική ηλικία)	3mg/kg/δόση δύο φορές ημερησίως	5	Δεν υπάρχουν επαρκή επιστημονικά δεδομένα για συστάσεις	

Βιβλιογραφικές παραπομπές

1. https://www.moh.gov.gr/articles/health/dieythynsh-dhmosias-ygieinhs/metadotika-kai-mh-metadotika-noshmata/c388-egkyklioi/13711-odhgies-gia-thn-epoxikh-griph-2025-2026-ndash-antigripikos-emboliasmos
2. https://www.moh.gov.gr/articles/health/dieythynshdhmosiasygieinhs/emboliasmoi/ethniko-programma-emboliasmwn-epe-paidiwn-kaiefhbwn/13728-tropopoihshethnikoyprogrammatos-emboliasmwn-paidiwn-kai-efhbwn-2025 xronodiagramma-kai-systaseis
3. https://www.galinos.gr/web/drugs/main/packages/7612/usage
4. Committee on Infectious Diseases; Recommendations for Prevention and Control of Influenza in Children, 2025–2026: Policy Statement. *Pediatrics* 2025; e2025073620. 10.1542/peds.2025-073620
5. https://assets.roche.com/f/194146/x/b0d8461a9f/pil-tamiflu_30mg_caps.pdfLink tamiflu.